

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการปรับโครงสร้างทางปัญญาต่อการประเมินค่าสิ่งเร้า ที่ก่อให้เกิด
ความเครียดในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง

ชื่อผู้เขียน นางสาวสมจิตร สุทชนะ

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงพยอม ปัญญา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา สุคนธสรณ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ ตาปัญญา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารุณี พองแก้ว	กรรมการ
อาจารย์ ดร. อวยพร ตันมุขกุล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประคิน สุขฉายา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองชนิดสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปรับโครงสร้างทางปัญญาต่อการประเมินค่าภาวะความดันโลหิตสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยความดันโลหิตสูงที่มารับบริการที่คลินิกความดันโลหิตสูง งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลแพร่ ในระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2541 จำนวน 30 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 15 ราย กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ และกลุ่มทดลองได้รับการปรับโครงสร้างทางปัญญาจากผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1.) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 2.) แบบสอบถามการประเมินค่าภาวะความดันโลหิตสูงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตาม แนวคิดของลาซาร์สและโพลด์แมน มีค่าดัชนี ความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 1.00 ค่าความเชื่อมั่นตามลักษณะการประเมินค่าว่าเป็นอันตราย/สูญเสีย คุกคาม ทำหาย และเกิดผลดีเท่ากับ 0.80, 0.81, 0.77 และ 0.72 ตามลำดับ 3.) คู่มือการปรับโครงสร้างทางปัญญาสำหรับผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของคานเฟอร์และโกลด์สไตน์ มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.83 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบแมคนีมาร์ และฟิชเชอร์เอ็กแซกท์

ผลการศึกษาพบว่า

1. จำนวนผู้ป่วยในกลุ่มควบคุมภายหลังได้รับการพยาบาลตามปกติ มีการประเมินค่าภาวะความดันโลหิตสูงใน 4 ลักษณะ ไม่แตกต่างจากก่อนได้รับการพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. จำนวนผู้ป่วยในกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการปรับโครงสร้างทางปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงการประเมินค่าภาวะความดันโลหิตสูงไปในลักษณะที่มีความเครียดลดลง เมื่อเทียบกับก่อนได้รับการปรับโครงสร้างทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. จำนวนผู้ป่วยในกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการปรับโครงสร้างทางปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงการประเมินค่าภาวะความดันโลหิตสูง ในลักษณะที่มีความเครียดลดลงมีมากกว่ากลุ่มควบคุมภายหลังได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อลดความเครียดในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับการวิจัย และการจัดการศึกษาพยาบาลต่อไป

Thesis Title Effect of Cognitive Restructuring on Appraisal of Stressors in Hypertensive Patients

Author Miss Somchit Suthana

M.N.S. Medical and Surgical Nursing

Examining Committee

Assistant Professor Dr. Paungpayom	Panya	Chairman
Assistant Professor Dr. Achara	Sukonthasarn	Member
Assistant Professor Dr. Sombat	Tapanya	Member
Assistant Professor Dr. Warunee	Fongkaew	Member
Lecturer Dr. Ouyporn	Tonmukayakul	Member
Assistant Professor Dr. Prakin	Suchaxaya	Member

Abstract

The purpose of this two groups pre-post test design was to investigate the effect of the cognitive restructuring on appraisal of hypertension. The subjects were hypertensive patients who attended the Hypertensive Clinic, Out Patients Department of Phrae Hospital during September to November 1998. Thirty subjects were purposively selected and were assigned to be control and the experimental group equally. The control group received the routine nursing care, whereas the experimental group were trained by the researcher. The research instrument composed of 3 parts : 1.) The Demographic Data Form ; 2.) The cognitive Appraisal Scale developed by the researcher base on the theory of Lazarus and Flokman (1984) ; and 3.) Manual of Cognitive Restructuring of Hypertensive Patients developed by the researcher base on Kanfer and Goldstein (1991). The content validity index of Cognitive Appraisal Scale was 1.00. The reliability of harm/loss, threat, challenge, and benefit of Cognitive Appraisal Scale were 0.80, 0.81, 0.77 and 0.72, respectively. The content validity index of the Manual was 0.83. Data were collected by the researcher and analysed by means of frequency and percentage. The hypothesis were tested by the McNemar and Fisher Exact test

The result of this study revealed that :

1. The number of patients who had appraised of hypertension in 4 characteristics of the control group between pre and post test was not significantly different ($p > .05$).
2. After receiving cognitive restructuring training, the number of the patients in the treatment group who had decreased stress appraisal of hypertension was significantly changed from before the pre test ($p < .05$).
3. At the post test, the number of patients who had decreased stress appraisal of the treatment group was significantly more than that of the control group ($p < .01$).

The finding could be applied and to be used as part of stress management guideline for hypertensive patients in nursing practice, nursing research, and nursing education.